

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

15 Vtrùm virginitas sit præstantior matrimonio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

abstinentiā à voluptatibus illicitis, seu ab inordinatōe venerea voluptatis, vt ipse inquit: respectu enim huius virginitas habet quādam excellentiam, sicut magnificentia ad liberalitatem: quia sicut liberalitas versatur circa sumptus, & opera mediocria, magnificentia circa magna; ita castitas illa solum mediocre aliquid præstat, dum illicitas dumtaxat voluptates abdicat; virginitas verò magnum quiddam & arduum, etiam concessas perpetuò repudiāns. Proportio tamen non tenet in omnibus; quia virginitas non respicit suum obiectum sub ratione magni & ardui, sicut magnificentia; neque hoc D. Thomas intendit, vt rectè Caietanus art. 3. contra Martinum.

101
Obiectum
virginitatis.

Notandum est, etiam si obiectum virginitatis, nempe conseruatio integritatis & puritatis carnis, per se honestum sit; tamen quia est valde difficile, & nuda ratio honestatis, quæ illi per se inest, non satis virium habet ad animos hominum abique maioris boni spe alliciendos, raros vel fortè nullos in mundo esse, qui solo intuitu honestatis illius, rem tam difficilem amplectantur. Itaque plura motiua, & consequenter plures virtutum rationes concurrunt ad animum permouendum, v. g. quia Deo gratum; quia ipsi, voto dicatum; quia præbet facultatem meliùs Deo seruiendi; quia liberat à multis inutilibus & superfluis curis. Vnde ad diuersas virtutes iste integritatis affectus pertinere potest. Et hac ratione D. Thomas indicat, virginitatem, vt est virtus, importare propositum integritatis perpetuæ voto firmatum; (sub hac enim consideratione passim colitur) quo modo formaliter ad Religionem, & ratione solum materiæ ad temperantiam pertinet. Non tamen negat D. Thomas, quin virginitas etiam sit virtus abique voto, ratione propriæ honestatis, & pulchritudinis sui obiecti.

DVBITATIO XV.

Utrum Virginitas sit præstantior matrimonio.

D. Thomas q. 152. art. 4.

102 Comparatio fit non inter Sacramentum matrimonij (quod consistit in ipso contractu) & virginitatem, sed inter statum matrimonij & statum virginitatis, vt diuersas viuendi formas continent. In statu virginitatis generatim calibatam intellige.

Sententia
Iouiniani.

Iouinianus, etsi fateretur, propter huius vitæ necessitatem, ne coniugales patiamur molestias, virginitatem esse præferendam; vnde nec ipse vxorem habere volebat, vt refert D. Augustinus hæresi 82. tamen apud Deum hos status pares fecit, affirmans non maioris esse meriti cultum virginitatis, quàm matrimonij. Dicit, inquit Hieronymus lib. 1. contra Iouinianum, *virgines, viduas, & maritatas, quæ semel in Christo loca sunt, si non discrepent ceteris operibus, eiusdem esse meriti.* Eadem docent hæretici nostri temporis, quibus addunt etiam deteriora. Primò, Virginitatem non solum non esse maioris meriti apud Deum; sed esse impiam superstitionem, si cum opinione cultus, id est, veluti obsequium Deo gratum seruetur: Quia, inquit, omnis cultus à Deo non præceptus est superstitio. Secundò, si seruetur ob huius vitæ commoditatem, vel ob Euangelij præ-

Sententia
nostrorum
hæretico-
rum.

ditionem commodiùs obeundam, non esse quidem per se malam; stultum tamen esse se ad illam obstringere, aut illam velle seruare, nisi quis habeat singulare quoddam donum continentie, quod paucissimis detur, & sciat se illud habere. Ita Lutherus in libello, quem inscripsit Epithalamium. & Caluinus libro 4. Institutionum capite 13. §. 17. 18. & 19.

Sed fide tenendum est, statum virginitatis coniugio esse præferendum, non solum ratione commoditatis huius vitæ, sed etiam propter fructum spiritalem & maius meritum apud Deum, atque adeò propter vitam æternam. Probat id fusè diuus Hieronymus libro 1. contra Iouinianum, & D. Augustinus lib. de Bono coniugali, & lib. de Sancta virginitate. Nos præcipua dumtaxat argumenta adducemus.

103
Sententia
Catholica.

Probat ergo Primò ex Scripturis. Matth. 19. 1. Probatur cum discipuli dixissent: *Si ita est causa hominis cum vxore, non expedit nubere;* Dominus dixit illis: *Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est: sunt enim eunuchi, qui de matris vtero sic nati sunt; & sunt eunuchi, qui facti sunt ab hominibus; & sunt eunuchi, qui seipso castrauerunt propter regnum calorum. Qui potest capere, capiat.*

1. Probatur
ex Scriptura.

Ex hoc loco tria perspicuè colliguntur. Primò, Virginitatem esse coniugio præferendam; approbat enim Dominus quod dixerant discipuli, Non expedit nubere. Si non expedit nubere, ergo expedit non nubere, vt Hieronymus inquit: *melior ergo virginitas nuptiis.*

Secundò, Virginitatem esse præferendam propter regnum calorum, id est, vitam æternam, & non tantum propter vitæ huius commoditatem. Hæretici per regnum calorum intelligunt prædicationem Euangelij. Sed contrà. Quia sic castratio illa, quam Christus commendat, non pertineret ad feminas; (his enim non cõpetit Euangelij prædicatione) sed ad solos viros, eosque paucissimos, nimirum verbi diuini prædicatores. quod repugnat ipsi Caluino, qui supra num. 18. & 19. professionem cõlatus etiam feminis, sed senioribus permittit. Deinde est contra communem sententiam Patrum, qui hic præmium vitæ æternæ intelligunt. Hieronymus libro 1. contra Iouinianum, exponens hæc verba, *Proponit, inquit, & vobis premium, inuitat ad cursum, tenet in manu virginitatis brauium, ostendit purissimum fontem, & clamar: Qui sitit, veniat & bibat.* D. Augustinus l. de Sancta virginit. cap. 23. *Quid veracius, quid lucidius dici potuit? Christus dicit, veritas dicit, eos qui pio proposito ab vxore ducenda se continuerint, castrare seipso propter regnum calorum: & contrà humana vanitas impia temeritate contendit, (notent hoc hæretici) eos, qui hoc faciunt, presentem tantummodo necessitatem molestiarum coniugialium deuitare, in regno calorum amplius quidquam ceteris non habere.* Chrysostomus Homil. 63. in Matth. *His omnibus ad optandam eligendamque virginitatem inducit. Possibile namque id esse hominibus, hoc modo confirmat. Cogita tecum si aut à natura es, aut inuena es, aut iniuria hominũ sic effectus: quid faceres, cum & huiusmodi voluptate careres, & nullam carendo mercedem consequeris? Gratiã igitur Deo agas, quia magna præmia, rutilanteque coronas habebis, si ita viues, quemadmodum sine aliquo premio illi, &c.* D. Basilii lib. de vera virginitate, de istis spadonibus loquens: *Ipsi semet propter regna calorum*

Quid sit
propter regnum calorum.

Omnes in-
uitantur.

Meres
virginitatis.

Virginitatem
esse omnium
possibilem.

rum

rum ad virginitatis præclarum certamen exercent: coniugiumque & simul omne sæculum, eius seruanda causa, contemunt; regnum celeste cum sudore & gloriosis laboribus capiunt. Omitto ceteros; omnes enim idem docent.

104 Tertiò, Colligitur, virginitatem præponi omnibus, illamque seruare, per gratiam Dei esse in nostra potestate: omnes enim ad illam inuitat, cum ait: *Qui potest capere, capiat*: licet omnes inuitat ad fidem & doctrinæ suæ considerationem, cum ait: *Qui habet aures audiendi, audiat*. Ita docent Patres omnes, Hieronymus & Chrysoctomus in verbis allatis, & idem Chrysoct. Homil. illa 63. explicans illa verba, *Qui potest capere, capiat*; Ita, inquit, magis animat atque incendit; vel quia magnitudinem virtutis ostendit; vel quia inestimabili misericordia sua noluit rem in necessitate legis concludere. Et ad hæc possibile id esse monstrat, ut eligendi cupiditas crescere possit. Deinde obiicit: Si electionis opus id est, inquit, quo modo dixit: *Non omnes capiunt, sed quibus datum est?* Respondet: *Ut singulare id esse certamen perdisca, non ut forte datam necessitatem suspicaris. his enim datum est, qui sponte id eligunt. quod ideo dixit, ut ostenderet superiore auxilio nobis opus esse; quod quidem omnibus paratum est, si volumus in hac lucta superiora euadere. solius quippe est, quando res ardua proponitur, uti hoc modo dicendi, similia habet Cyprianus lib. de habitu Virginum; Basilius lib. de vera virginitate, & alij, qui docent, generatim omnes ad continentiam inuitari.*

Quibus datum est capere.

Obiectio.

Quo modo omnes possunt vel non possunt capere.

Dices, Si omnes id possunt capere, quo modo dicit Dominus: *Qui potest capere, capiat?*

Respondeo, Capere hoc loco est practicè intelligere, id est, iudicare hoc sibi expediens esse ad salutem, ita ut affectus quoque in id trahatur. Itaque non omnes possunt capere, nimirum potentia propinqua & sufficiente: quia non omnes satis sunt instructi ut tantum bonum intelligant, nec diuinitus excitati ut illud ament, omnes tamen possunt capere potentiam remotam, quæ in actum reduci valeat, si velint. omnes enim (de Christianis loquor) cum audiunt virginitatis fructus prædicari, possunt perere ad Deo ut illuminentur, & illam valeant amplecti. Simili modo, omnes qui audiunt fidei prædicationem, possunt credere, quamuis fides non minus sit donum Dei, quam continentia. cur autem tali modo loquendi utatur, supra explicatum ex Chrysoctomo.

105 Probatum ex cap. 7. prioris ad Corinth.

Eadem veritas probari potest ex cap. 7. prioris ad Corinth. vbi multa in hanc sententiam habentur. Apostolus enim quæstionibus Corinthiorum respondens, dicit Primò, *Bonum est homini mulierem non tangere*, vnde infert Hieronymus: ergo malum est tangere, id est, minus bonum. Nec obstat quod subdit Apostolus: *Propter fornicationem autem unusquisque suam uxorem habeat, & unaquæque suum virum habeat*. Non enim vult dicere ut quisque propter fornicationem ducat uxorem; alioquin, ut rectè Hieronymus ait, hac excusatione libidini si ana laxasset, ut quotiescumque vxor moritur, toties ducenda sit alia, ne fornicemur: sed suam, inquit, habeat, id est, sua utatur, quam habebat antequam crederet, quod sequentibus verbis fufius explicat, *Vxori vir debitum reddat, &c.*

Secundò, dicit, *Volo omnes vos esse sicut me ipsum*, id est, opto vos omnes esse cælibes: præfert ergo cælibatam coniugio.

Tertiò, *Dico autem non nuptis & viduis; bonum*

est illis, si sic permaneant, sicut & ego. Hic rursus cælibatam præfert.

Quartò, De virginibus præceptum Domini non habeo, (nimirum ut maneant in virginitate) consilium autem do tamquam misericordiam consecutus à Domino, ut sim fidelis. Nec obstat quod subdit, *Existimo enim hoc bonum esse propter instantem necessitatem*: quasi virginitatem præferat propter necessitates huius vitæ. nam per instantem necessitatem intelligit necessitatem moriendi quotidie impendentem, & vitæ huius breuitatem; ut ipsemet paulò post explicat, cum ait: *Hoc itaque dico, fratres, tempus breue est; reliquum est, ut & qui habent uxores, tamquam non habentes sint, &c.* Ut ergo tempus redimamus, & breue illud incertumque spatium vitæ, quod nobis superest, saluberrimè expendamus, nobis vtilissima est virginitas.

Quintò, *Solutus es ab uxore, noli quaerere uxorem, &c.*

Sextò, *Qui matrimonio iungit virginem suam, bene facit, & qui non iungit, melius facit.*

Septimò, *Beatior erit, si sic permanferit*. (nimirum libera à viro) secundum meum consilium: puto autem quòd & ego spiritum Dei habeam.

Denique probat id ipsum Apollolus hac ratione; *Mulier immupta & virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore & spiritu; quæ autem nupta est, cogitat quæ sunt mundi, quo modo placeat viro, &c.* vbi rationem adfert, cur virginitas matrimonio sit præstantior: nimirum quia illa liberat hominem vinculis sæculi, & præbet facultatem perfectè seruiendi & vacandi Deo; hoc verò sæculi vinculis astringit, & istam facultatem eripit.

Idem probatur Apocalypsis 14. *Nemo poterat dicere canticum, nisi illa centum quadraginta quatuor milia, qui empti sunt de terra. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati, virgines enim sunt. Hi sequuntur Agnum quocumque ierit. Vbi infinuatur eximium quoddam præmium præparatum virginibus, quod aliis non dabitur. quem locum eleganter tractat Augustinus lib. de Sancta virginitate, cap. 27. 28. & 29. & Hieronymus supra.*

Secundò Probari potest ex Patribus, quorum testimonia sunt infinita, nec hæretici dissentunt. Vide Augustinum, & Hieronymum locis citatis, Cyprianum de habitu virginum, Ambrosium libro 1. de Virginibus, Basil. de vera virginitate.

Tertiò Probatum ratione. Primò, Coniugium per se non est bonum virtutis, sed natura, & in se differens, per se nulla laude dignum. Vnde Hieronymus, *Non peccat, inquit, si ducit uxorem; non tamen bene facit, si duxerit: intellige non bene facere per se loquendo, nempe si nihil aliud quam ipsum matrimonium, eiusque commoda, voluptates & sobolem spectauerit, ut passim homines solent: nam nec amor sobolis & posteritatis per se est virtutis, sed naturæ tantum affectus. vnde omnibus communis; & nemo inde præcisè laudem meretur. Idem colligitur ex lib. 3. Hypognost. vbi inter cetera, quæ de bono naturæ oriuntur, & adiphora censentur, numeratur *velle ducere uxorem*. Virginitas verò est bonum honestum, eximie virtutis obiectum, adeò ut apud omnes gentes semper in admiratione fuerit habitum, quasi humanam conditionem superans, & soli Numini dicendum, ut constat de Vestalibus Romanorum, de Bonziis Iaponensium & Sinenfium, de Monachis Turcorum.*

Secun-

Secundò, Matrimonium quoad usum & inclinationem conuenit homini secundum portionem inferiorem, qua similis est brutis: virginitas autem conuenit homini magis secundum portionem superiorem, qua similis est Angelis. Et si enim integritas incorruptionis sit in carne, inclinatio tamen ad illam & affectus non inest carni, sed spiritui; neque est naturalis, sed supernaturalis, & celestis, vt pulchrè explicat Ambrosius lib. 1. de Virginitate. Vnde similes facit Angelis, iuxta illud Domini, Matth. 22. *In resurrectione non nubent, neque nubentur, sicut Angeli Dei in celo.* Et D. Augustinus lib. de sancta Virginitate, cap. 13. *Habeant coniugia bonum suum, non quia filios procreant, sed quia honestè, quia licitè, quia pudicè, quia socialitèr procreant, & procreatos pariter, salubriter, instanter educant, quia vni fidem inuicem seruant, quia sacramentum coniugij non violant: hæc tamen omnia a humani officij sunt munera. Virginalis autem integritas, & per ipsam continentiam ab omni concubitu immunitas, angelica portio est; & in carne corruptibili, incorruptionis perpetuæ meditatio. Cedat huic omnis fecunditas carnis, omnis pudicitia coniugalis, &c.*

Tertiò, Actus proprius & præcipuus matrimonij habet coniunctam maximam verecundiam: vnde etiam requirit secretum; nec quisquam est tam impudens, quin testes omnes, famulos, cognatos, paranyphos, etiam suos liberos, qui sunt ipsius matrimonij fructus, abesse velit, quando illi actui dat operam; vt docet D. Augustinus lib. 14. de Ciuit. cap. 18. & 20. quod est euidentis signum, in hoc opere inesse turpitudinem & dedecus; illudque minùs decere hominem, quàm homo est: non enim nisi de re turpi & dedecorosa erubescimus. Ratio est, Tum quia præterquam quòd iste actus conuenit homini, qua parte similis est brutis, membra in illo non obediunt rationi: de qua inobedientia, cum sit pœna peccati, inflicta propter inobedientiam mentis erga Deum, erubescit animus; vt docet D. Augustinus dicto lib. 14. capite 17. & sequent. Quamquam non dubitauerim, etiam in statu naturæ nudæ talem verecundiam fuisse futuram. Turpe enim est animo, carnem suam regere non posse: tunc tamen non fuisset pœna peccati, sed naturæ imperfectio. Deinde quia in actu illo *parè omnis acies & quasi vigilia cogitationis obruitur*; vt Augustinus ait. Indecorum autem est menti, ita à carnis voluptate vinci, vt quasi sui compos, sui que iuris non sit.

107 Quartò, Matrimonium implicat hominem voluptatibus carnis, quæ maximè mentem à studio orationis & rebus spiritualibus impediunt. vt enim D. Augustinus lib. 14. de Ciuit. Dei, cap. 16. docet, illa voluptas hominem intrinsecus & extrinsecus sibi vindicat, totumque commouet, animi simul affectu cum carnis appetitu coniuncto atque permixto: vnde animus efficitur carnalis, plenus cogitationibus & affectibus carnalibus. Itaque Apostolus 1. ad Corinth. 7. monet abstinere ab usu coniugij, quando orationi vacandum. Et Hieronymus, *Oro te, inquit, quale illud bonum est, quod orare prohibet? quod corpus Christi accipi non permittit? quamdiu impleo mariti officium, non impleo Christiani, &c.*

Quintò, Implicat sollicitudinibus huius sæculi. Primò, Vt alter alteri placeat. Secundò, Vt ipsi cum familia honorare inter suos uiuant. Tertiò, Vt proles decenter educant. Quartò, Vt amplam

hereditatem illis relinquunt: quibus in rebus videmus coniuges passim adeò occupari, vt vix dimidiam horam per hebdomadam seruitio diuino impendere queant. Colligitur ex Apostolo supra. Declarat hoc diuus Basilus libro de vera Virginitate: *Que, inquit, mortali connubio coniuncta est, ad suam ipsius curam, viri quoque altera adiecta, geminam in vna anima ex coniuncto sibi corpore sollicitudinem necessario sustinet: nec ea vnius tantum corporis causa laborat, sed in vna anima, & ad suum, & ad viri corpus curandum iugiter intenta diuiditur. Vbi verò filios post cubiculi solemniam, & secreta commercia parturire, ac in lucem edere coeperit, per unumquemque nascentem animo scinditur, & presentibus miseris, nascuntur cura semper adiucitur, &c.*

Sextò, Adfert intolerabile onus viuendi semper cum eodem coniuge, & ei in officio coniugali obsequendi. Nisi enim summa sit morum confectio, diuturna illa cohabitatio parit mutuum fastidium: & multæ intercurrunt offensiones, quæ animos diuellunt, & veluti antipathiam quandam ingenerant, vt sæpè mutuum conspectum vix ferre possint: nihilominus matrimonij nexu tamquam compedibus vinciti, non possunt se inuicem effugere, sed coguntur semper vnà manere, vnà viuere, comedere, bibere, dormire, & vel inuiti in actu coniugali sibi mutuo obsequi: vt merito dixerit Sapiens, Ecclesiastæ 7. *Inueni amariorum morte mulierem.*

Ex his discrimenibus possumus sic ratiocinari. 108 Id est melius & Deo gratius, per quod homo magis auocatur à voluptatibus carnis & carnis huius sæculi: sed virginitas est talis; ergo est præstantior & gratior Deo quàm coniugium. Secundò, Id est melius & Deo charius, quod maximè præbet facultatem orandi, & Deo seruendi: sed virginitas talem facultatem maximè præbet, & matrimonium eandem impedit, vt patet ex dictis, & docet expressè Apostolus 1. ad Corinth. 7. ergo, &c. Tertiò, Id est melius & Deo charius, per quod homo propter Deum abstinere à maximis carnis voluptatibus, & se totum Deo consecrat, quàm id per quod se totum rebus sæculi & voluptatibus immergit: atqui talis est virginitas; ergo, &c. Denique, Id est melius, quod Dominus noiter, quod Apostoli, & præcipui Sanctorum complexi sunt: sed hi complexi sunt virginitatem, vel si aliqui eorum iuncti erant matrimonio, abstinuerunt ab usu coniugij, vt Hieronymus de Apostolis ait, ergo, &c.

Sed contra obiicitur Primò, Genes. 1. *Crescite, & multiplicamini, & replete terram.* Hic Dominus videtur dare præceptum coniugij, ac proinde vetare virginitatem. Confirmatur ex Apostolo 1. ad Timoth. 5. *Volo iuniores nubere, filios procreare, matres familias esse.*

Respondeo Primò, Præcepto illo Genesios non imponi obligationem singulis, sed primò & per se ipsi multitudini, seu generi humano; vnde non tenentur singuli illud exequi, sed sufficit satis multos esse in genere humano, qui huic officio non desint, quantum nimirum opus est ad generis humani propagationem. Ita D. Thomas ar. 4. ad 1. Et sanè si hoc argumentum aliquam vim haberet, sequeretur, Christum Dominum, vt rumque sanctum Ioannem, & præcipuos Sanctorum contra præceptum diuinum fecisse.

Respon-

Est angelica portio.

Duplex casus aevu-
be scendi.

108

Rationes
in forma.

109

Obiect. 1.

Resp. 2.

Est benedi-
ctio, non
præceptum.

Respondeo Secundò, Illis verbis non tam significari præceptum, quàm benedictionem, per quam tribuit eis generandi facultatem & fecunditatem; quod aperte indicant illa verba: *Benedixitque illis Deus, & ait: Crescite & multiplicamini, & replete terram, & dominamini piscibus maris, &c.* Sunt ergo verba benedicientis, fecunditatem & dominium tribuentis, non præcipientis. Simili modo paulò antè benedixit piscibus & auibus, dicens: *Crescite & multiplicamini, & replete aquas maris; auesque multiplicentur super terram.* vide D. Augustinum lib. 14. de Civ. Dei cap. 21. Fateor tamen, initio mundi non vi illius præcepti, sed Iure naturali, ob necessitatem propagandæ naturæ, singulos ad matrimonium contrahendum fuisse obstrictos: qua necessitate, propagato iam satis humano genere, cessante, cessauit etiam obligatio illius præcepti: sicut cessante necessitate & inopia pauperis, definit obligatio præcepti naturalis elemosinæ. *Desinit*, inquam, non in actu primo; (manet enim semper habitualis obligatio pro tempore, quo posset incidere necessitas) sed in actu secundo; quia hîc & nunc non tenemur ad opus. Pari modo non tenemur hîc & nunc ad matrimonium, nisi fortè posita tali necessitate, qualis erat initio mundi, & ita post diluuium.

Ad locum Apostoli Respondeo, Illud loqui de iunioribus feminis, maximè viduis, quæ se non continebant; & patet ex illis verbis: *Nullam occasionem dare aduersario maledicti gratia.* id est, ne malè viuendo & fornicando dent occasionem gentilibus malè loquendi de Christianis, & eorum religionem calumniandi. has expedit nubere, quia id melius est, quàm sub specie cælibatus malà vità religionem Christianam infamare.

110
Obiectio 2.

Obicitur Secundò, Id est melius, quod plus boni confert mundo: sed matrimonium plus boni in mundum adducit, quàm virginitas: parit enim multas proles, quæ postea piè institutæ multa ad gloriam Dei acturæ sunt, & Deum perpetuò in beatitudine laudaturæ. Confirmatur, Quia totum bonum generis humani est ex matrimonio: sublato enim matrimonij officio periret mundus, & omnia bona opera considerent.

Resp.

Respondeo, Si hoc argumentum valeret, probaret etiam, opus matrimonij omnibus aliis operibus bonis esse præferendum: quia sine illo cetera omnia conciderent: prùs enim quisque debet nasci, quod fit per vsum matrimonij, quàm possit aliquid boni operari. vnde etiam expediet ducere quàm plurimas vxores, vt plurimæ proles suscipi possint, quæ postea saluæ fiant. vide D. Augustinum de sancta virginitate cap. 9. vbi hoc argumentum soluit. Primum igitur negari potest maior in sensu ad nostrum propositum accommodato. *Melius* enim hîc vocamus, quod est magis salutare, magisque expediens homini ad salutem: quo modo non semper est melius, quod plus boni confert mundo, vt patet in cura pastoralis, in administratione regni, aliisque functionibus publicis, per quas etiam multum boni possit fieri in mundo; tamen melius & perfectius est seruire Deo in Religione. Sic qui pecunia sua emit multos seruos ethnicos vt eos faciat Christianos, non audebit pecuniam suam comparare muneri sacre virginitatis, vt Augustinus ait. Id enim melius, quod hominem magis cum Deo coniungit, eique magis gratum efficit: quale non est matrimonium, sed

An coniu-
gium plus
boni confert
mundo.

virginitas. Secundò, Negari potest minor: matrimonium enim non plus boni confert mundo, quàm virginitas, sed multò minus. matrimonium enim per se solum producit peccatores & filios iræ, virginitas autem producit eosdem in esse Christiani & filij Dei: sanctificatio enim illorum per Sacramenta, & pia institutio fit per ministros Ecclesiæ, qui virginitatem seu cælibatum colunt. Deinde plus boni est vacare Deo, eiusque obsequio totum esse addictum, quod facit virginitas, quàm vacare liberorum procreationi. minimum enim bonum diuinum maioris est momenti, quàm totum bonum creaturarum. Denique Deus, mundo iam satis repleto, non querit qui filios hominum & peccatores procreent, quorum satis magnus est numerus; sed qui illos conuertant & regenerent in filios Dei: ad quod aptissima dispositio est virginitas, non matrimonium. sicut enim matrimonium est institutum ad replendam terram, ita virginitas ad replendum cælum, vt Hieronymus ait lib. 1. contra Iouinianum, & Tertullianus lib. de monogamia.

Ad confirmationem. Bonum virtutis est ex matrimonio solum remotè, quatenus natura supponitur gratiæ. vnde non potest ex hoc colligi eius perfectio: sicut nec perfectio carnis aut sensuum exteriorum, ex eo quòd sine his concideret mundus, & non possemus mereri. Addo, virginitatem esse præferendam per se, & quamdiu non est periculum, defectu coniugij periturum mundum.

Obicitur Tertio, nihil assumendum in cultum, nisi quod Deus præcepit; iuxta illud Deuteronomij 12. *Quod præcipio tibi, hoc tantum facito Domino, nec addas quidquam, nec minuas:* sed Deus virginitatem non præcepit: ergo non potest assumi ad colendum, & gratum obsequium Deo exhibendum, quinimò est superstitio & idololatrya.

Resp. Maiorem esse non solum falsam, sed etiam fatuam, & omni specie veritatis destitutam; vt supra lib. 2. cap. 40. dub. 6. ostensum est.

Obicitur Quarto, Nemo potest continere, nisi habeat donum continentiæ; Matth. 19. *Non omnes capiunt verbum hoc, sed quibus datum est.* & Sapientiæ 8. *Nemo potest esse continens nisi Deus det.* sed hoc donum non omnibus datur: ergo stultè facit, qui continentiam se addicit, nesciens an hoc donum habeat. stultum enim est se obstringere ad id, quod nescit an possit implere.

Respondeo Primò, Si hoc argumentum valeret, nemo etiam posset amplecti fidem Christi, nisi antè sciret se donum fidei & perseuerantiæ habere: nec quisquam posset iungi matrimonio, nisi sciret se donum continentiam coniugalis habere, quæ non minus est donum Dei, quàm continentiam virginalis, iuxta illud Apostoli 1. ad Cor. 7. *Vnusquisque proprium donum habet ex Deo, aliis quidem sic, aliis vero sic.*

Respondeo Secundò, Sicut auxilium amici dupliciter haberi potest, nimirum in actu primo, cum amicus est paratus ferre opem, si rogetur; & in actu secundo, cum reipia iuuat: ita donum continentiam dupliciter haberi potest; in actu primo, seu in præparatione diuina, & in actu secundo. Omnes igitur qui capiunt continere, habent donum continentiam in actu primo: Deus enim ex parte sua paratus est illos iuuare, vt reipia

Obiectio 3.

Resp.

111
Obiectio 4.

Resp.

Dupliciter
haberi potest
donum
continentiam.

con-

continentiam præstent; ac proinde in potestate illorum est habere donum continentie in actu secundo, si ex parte sua collaborare, & idonea remedia adhibere voluerint; vt docet D. Chrysostr. supra Homilia 63. in Mathæum, Hieronymus in cap. 19. Mathæi, Augustinus lib. 6. confessionum, cap. 11. in fine.

Remedia
contra ten-
tationes
carnis ex
parte no-
stra.

Remedia autem quæ ex parte sua adhibere debent, potissimum sunt tria; oratio, ieiunium, & feminarum deuotio. cum enim tentationes carnis oriantur vel ex suggestione diaboli, vel ex redundantia cibi & potus, vel ex feminarum aspectu & consuetudine; contra primum adhibenda oratio, (sub qua comprehendimus etiam Sacramentorum, præsertim sanctissimæ Eucharistiæ, vsum: hoc enim est frumentum electorum, & vinum germinans virgines, Zachariæ 9.) Contra secundum, ieiunium. Contra tertium, vitatio aspectus & nimia familiaritas feminarum. quibus ex parte nostra adhibitis, non decrit donum continentie in actu secundo, quo facili negotio continentiam præstemus.

DUBITATIO XVI.

Quibus modis virginitas amittatur.

112 Dico Primò, Virginitatis virtutem amitti omnibus illis modis, quibus amittitur castitas: quia re ipsa ab hac non distinguitur, sed solum ratione & connotato, vt dictum est. vnde etiam desiderijs turpibus perditur: quod confirmatur ex D. Augustino lib. 1. de Ciuit. cap. 18. vbi docet, etiam corporis sanctitatem amitti per consensum in opus turpe. Idem dicendum de morosa delectatione.

113 Virginitatis virtus, non status, nudo consensu amittitur.

Petes, An etiam voluntate nubendi? Respondeo, Ipsam virtutem virginitatis amitti, quia hæc in proposito abstinenti perpetuò etiam à concessa voluptate consistit. Virginitas tamen amitti vulgò non dicitur; quia manet corporis integritas, atque adeò ipse status, qui communiter nominatur virginitas.

114 Dico Secundò, Non amitti violatione carnis, si hac nullo modo est voluntaria. est communis sententia DD. quam pulchrè docet D. Augustinus supra: Quis, inquit, sana mente putauerit se perdere pudicitiam, si forte in apprehensa vel oppressa carne sua exerceatur & expleatur libido non sua? Si enim hoc modo pudicitia perit, profectò pudicitia virtus animi non erit, nec pertinebit ad ea bona, quibus rectè vivitur, sed in bonis corporis numerabitur: qualia sunt vires, pulchritudo, &c. Si autem animi bonum est, etiam oppresso corpore non amittitur. & infra: Et ideo cum eis (concupiscentiis) non cedere in concussa intentione persistit, nec de ipso corpore perit castitas, quia eo sanctè vitendi perseverat voluntas, & quantum in ipso est, etiam facultas.

Petes, An ergo talis virgo, quæ vi oppressa fuit, possit accipere velum consecrationis?

115 An possit consecrari.

Respondeo, Si ipsa est certa, se nullo modo delectationi illi consensisse, & res est occulta, videtur posse consecrari: nam vt ait D. Thomas art. 1. ad 3. si contingat præter animi propositum aliquo casu membri integritatem corrumpi, non magis præiudicat virginitati, quam si manus vel pes corruptatur. vnde talis potest dicere se incorruptam, nimirum corruptione voluntaria. Confirmatur ex D. Augustino supra, vbi dicit, tali virgi-

ni nihil de corporis sanctitate periisse: camq; parem facit illi, cuius integritatem obstrixit, ex iusta causa, manu velut explorans casu, dum inspicit, perdidit: atqui non est dubitandum hanc posse velari: ergo & illa poterit.

Nec obstat decretum Leonis, quod refertur capit. Illæ autem. 32. q. 5. quia loquitur quando res erat notoria: tunc enim ob suspicionem consensus, & indecentiam externam non sunt velandæ. Deinde non tam videtur esse præceptum, quam consilium; sic enim ait: Illæ autem famulæ Dei, quæ integritatem pudoris oppressione barbarica perdidērunt, laudabiliores erunt in humilitate ac verecundia, si se incontaminatis non audeant comparare virginibus. quamuis enim omne peccatum ex voluntate nascatur, & potuerit corruptione carnis mens inuita non pollui; minus tamen hoc illis oberit, si quod potuerunt animo non amittere, se dolent vel corpore perdidisse.

Dico Tertio, Si violatio integritatis vel puritatis carnis fuit voluntaria, amittitur virginitas irreuerabiliter. est communis sententia DD. D. Thomæ ar. 3. ad 3. Caietan. ibidem. & colligitur ex D. Hieronymo, Epist. 22. quæ est ad Eustochium, de custodia virginitatis: Audenter loquar, cum omnia possit Deus, suscitare virginem non potest post ruinam: valet quidem liberare de pena, sed non vult coronare corruptam. Idem docet D. Basilus libro de Vera virgin. Ceterum, inquit, si hoc amittas patrimonio integerrime castitatis, quamvis illa omnia facias quæ dixi, celumq; ac terras, maria & abyssos, immensumque ærem peruagata fueris, nulla omnino ratione hoc recuperare iam poteris. Quo enim pacto quod corruptum semel, incorruptum fieri? qua ratione quæ cognouit virum, quasi non agnouerit, existimabitur? Et infra: Penitentia quidem peccatum relaxari certum est: verù quæ corrupta est, quasi inuoluta persisterit, redintegrari omnino non valet, dum vivit, iugebit. Ratio est, quia sicut innocentia denotat animam numquam peccato mortifero fuisse contaminatam: ita virginitas ineludit vel connotat, carnem numquam voluntariè esse violatam, aut libidine pollutam. vnde sicut vno peccato mortifero irreuerabiliter perit innocentia; ita virginitas vno actu libidinis, sicut tamen omnes virtutes, quæ cum innocentia erant, & quidquid est positivæ perfectionis, recuperari possunt; ita etiam quidquid est positivæ perfectionis in virtute virginitatis, recuperari potest: non tamen dicitur virginitas; quia hoc nomen negationem experientie voluntarie libidinis denotat. tota enim ratio cur innocentia & virginitas recuperari nequeant, est, quia negationem connotat, quæ semel ablata nequit restitui: quia ad actum præteritum, quo ablata est, tollendum, non est vlla potentia: qui enim semel ruit, fieri nequit vt numquam ruerit.

116 Amisso irreuerabilis.

Cur non possit recitari.

Petes, Quibus modis ita amittitur, vt non possit absolute recuperari?

117 Quibus modis amittitur.

Respondeo, Primò, Ex parte viri, per copulam carnalem: ex parte femine, per voluntariam claustrum virginalem violationem, siue in matrimonio, siue extra, idque siue per copulam, siue per aliam turpitudinem. Hic modus est maximè notus, adeò vt etiam vulgò sciat hanc ratione virginitatem in perpetuum amitti.

Vnde tali modo corrupta non potest vquam velari; nimirum velo consecrationis, quod ab Episcopo anno 25. ætatis accipitur: de quo est Canon Pij Papæ cap. Virgines. 15. & Gelasij cap. De-

Talis non potest velari.